

Prestiż zawodowy w perspektywie indywidualnej

Olga Anna Czeranowska

Prestiż zawodowy w perspektywie indywidualnej

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2021

Recenzje:

dr hab. *Ewa Giermanowska*, Uniwersytet Warszawski

Redaktor prowadząca:

Hanna Raciborska

Redakcja i korekta:

Magdalena Mendys

Projekt okładki:

Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano utwór:

Rik Wouters, *De strijkster*; domena publiczna [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kmska_Rik_Wouters_\(1882-1916\)_-_De_strijkster_\(1912\)_-_28-02-2010_13-17-27.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kmska_Rik_Wouters_(1882-1916)_-_De_strijkster_(1912)_-_28-02-2010_13-17-27.jpg)

Copyright © 2021

by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Publikacja dofinansowana ze środków subwencji Ministerstwa Edukacji i Nauki na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego dla Instytutu Nauk Społecznych SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego

ISBN 978-83-66470-84-2

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: *Andrzej Kaczmarek*

Printed in Poland

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Podziękowania	13
Rozdział I. Definicje prestiżu w teoriach socjologicznych	15
1. Prestiż stanów i grup społecznych	15
2. Prestiż i praca	18
3. Definiując prestiż	23
4. Dygresja lingwistyczna	31
Rozdział II. Zawód i tożsamość zawodowa	35
1. Definicja i znaczenie zawodu	35
2. Znaczenie zawodowego podziału pracy z punktu widzenia struktury społecznej	36
3. Znaczenie zawodowego podziału pracy z punktu widzenia jednostki ..	38
4. Zawód w badaniach społecznych	43
5. Kariera zawodowa	45
6. Wpływ płci kulturowej na życie zawodowe	48
Rozdział III. Przegląd wcześniejszych badań dotyczących prestiżu zawodów	52
1. Prestiż zawodów przed II wojną światową i badania retrospektywne ...	52
2. Badanie na próbie ludności warszawskiej w roku 1958	55
3. Badania śląskie w roku 1959	57
4. Badania wśród ludności wiejskiej w roku 1960	60
5. Badania płockie w roku 1962	62
6. Badania mężczyzn będących mieszkańcami miast (Łodzi, Szczecina i Koszalina) 1964–1967	63
7. Skala prestiżu w Społecznej Klasyfikacji Zawodów – badania ogólnopolskie w roku 1975	65

8. Badania prestiżu społecznego w kontekście płci na próbie mieszkańców Warszawy w roku 1980	68
9. Ogólnopolskie badania Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w roku 1987	72
10. Badanie eksperckie w ramach opracowywania Nowej Klasyfikacji Zawodów w roku 2005	74
11. Badanie w ramach Europejskiego Sondażu Społecznego 2008	75
12. Ogólnopolskie badania CBOS 1987–2013	76
13. Podsumowanie – zmiany w hierarchii zawodów	78
Rozdział IV. Metodologia badania	83
1. Problem badawczy	83
2. Logika koncepcji badawczej	84
3. Techniki badawcze	85
3.1. Ankieta audytoryjna PAPI	85
3.2. Wywiady indywidualne	86
Rozdział V. Wyniki badania ankietowego	89
1. Charakterystyka próby	89
2. Wyniki badania	90
2.1. Pierwsze skojarzenie związane ze sformułowaniem „prestiż zawodowy”	90
2.2. Prestiż zawodowy i poważanie dla zawodów	93
2.3. Biografia zawodowa – wybór drogi zawodowej i odczuwane skutki tej decyzji	101
3. Podsumowanie	109
Rozdział VI. Wyniki badania jakościowego	111
1. Definicja prestiżu	111
1.1. Prestiż zewnętrzny i prestiż wewnętrzny	112
1.2. Prestiż zawodu i prestiż osoby	113
1.3. Prestiż funkcjonalny i prestiż niefunkcjonalny	115
2. Osoby i grupy cieszące się wysokim prestiżem na polskim rynku pracy	118
2.1. Jakość pracy	118
2.2. Osobowość	119
2.3. Kwalifikacje	120
2.4. Sława i popularność	123

2.5. Status materialny	124
2.6. Płeć kulturowa	125
2.7. Osoby i grupy zawodowe o wysokim prestiżu	126
3. Opinie na temat własnego prestiżu	127
3.1. Prestiż zawodowy a samoocena i satysfakcja z pracy	131
3.2. Prestiż zawodowy jako zobowiązanie	136
3.3. Wpływ zawodu na życie prywatne	139
3.4. Relacje międzyludzkie	141
4. Różnice prestiżu płci we własnej grupie zawodowej	148
4.1. Państwowa Straż Pożarna	148
4.2. Opieka nad osobami starszymi	149
4.3. Działalność artystyczna i medialna	151
4.4. Nauka i szkolnictwo wyższe	153
4.5. Medycyna	155
5. Podsumowanie	157
Podsumowanie. Indywidualna teoria prestiżu zawodowego	161
1. Definicja prestiżu – czym jest prestiż na współczesnym rynku pracy? ...	161
2. Kto się cieszy prestiżem na współczesnym polskim rynku pracy?	164
3. Jak odczuwany jest prestiż zawodowy przez cieszące się nim jednostki?	167
4. Jaki jest wpływ płci kulturowej na prestiż zawodowy?	169
5. Zakończenie	172
Spis tabel	174
Bibliografia	176
Indeks osób	185